

stručnjacima Akademije nauka SSSR-a. Svakako, i navedena aktivnost Instituta ukazuje na veliko značenje koje crnogorski znanstvenici pridaju ediranju povijesnih izvora. (MIRJANA STRČIĆ).

JEVTO M. MILOVIĆ, »PETAR II PETROVIĆ NJEGOŠ. GRADA« 1830—1851, knj. 4 (1845—1847), Titograd, 1986. U seriji »Posebna izdanja« Istorijskog instituta SR Crne Gore, NIO »Univerzetske riječi« i Arhiva Crne Gore, vrlo plodan i marljivi istraživač prof. dr Jevto M. Milović objavio je iz svoje serije izvora o Petru II Petroviću Njegošu kao prvo izdanje upravo posljednju knjigu — onu koja se vremenski odnosi na razdoblje od 1845. do 1847. godine. Publicirani materijali iz raznih su arhiva — naših i stranih (pretežno iz Historijskog arhiva Zadar), a jezik je njemački, talijanski i srpski ili hrvatski. Knjiga ima ukupno 722 stranice, uključivši i faksimile originala (str. 551—692), fotografije mjesta i osoba te registar osoba i mjesta. Nema potrebe suviše isticati karakter i vrijednost te građe koja na izvanredan način oslikava i velikog vladiku i Crnu Goru općenito, te složenost političkih i drugih odnosa u procjepu kojih se Crna Gora nalazila u spomenutim godinama; prvi je dokumenat popisa kažnjivih djela koja su Crnogorci izvršili u prosincu 1844, a Gabrijel Ivačić ga dostavlja austrijskom Gubernijalnom predsjedništvu Dalmacije u Zadru, dok je zadnji edirani tekst vijest koja je objavljena 1847. u »Jahrbücher für slawische Literatur, Kunst und Wissenschaft« (Leipzig), a donosi podatak da je Petar II ustanovio medalju za hrabrost, odnosno zlatnu medalju »Miloš Obilić«. U građi se, pored ostalog, govori i o Njegoševu boravku u Beču, u vrijeme njegova nastojanja da stigne u Petrograd i osobno ruskome dvoru predoči teške prilike u kojima se nalazi Crna Gora. Ima tu vijesti i o Njegoševim kontaktima s nizom osoba, među njima i s onima iz hrvatskih krajeva. I ova zbirka dokumenata dra Jevte M. Milovića potvrđuje da njegovi dugogodišnji istraživaki napori po mnogim našim i stranim arhivima sve više dolaze do izražaja i u ovakvim izdanjima. (MIRJANA STRČIĆ).

VLADIMIR BRGULJAN; »MEĐUNARODNI SISTEM ZAŠTITE KULTURNIH I PRIRODNIH DOBARA. UVOD I ZBIRKA OPŠTIH AKATA.« Republički zavodi za zaštitu spomenika kulture, Zagreb—Beograd, Koordinacioni odbor republičkih i pokrajinskih zavoda za zaštitu spomenika kulture i zavoda za zaštitu prirode SFRJ, Zagreb—Beograd 1985. Publikacija predstavlja dobrodošli priručnik u radu svima onima koji rade na ostvarivanju međunarodnog sistema zaštite kulturnih i prirodnih dobara SFRJ Jugoslavije. S druge strane, ono je vrijedno vrelo za stručni i znanstveni rad na ovom području. Studija »Uvod u međunarodni sistem zaštite kulturnih i prirodnih dobara« (kao uvodno poglavlje knjige) nevelik je opsegom ali, u naš, dosegom jedinstven pokušaj da se teorijski cjelovitije sagledaju najvažnija pitanja međunarodnog sistema zaštite kulturnih dobara, osobito međunarodnog sistema zaštite kulturnih i prirodnih dobara naše zemlje. Značajna je i zbog očite sposobnosti autora da sistematizira ključne teorijske pristupe, povijesne činjenice te pravne norme i principe te pregledno iskaže osnove međunarodnog sistema zaštite kulturnih i prirodnih dobara. Drugi, opsegom znatno veći dio publikacije čini zbirka općih akata grupiranih u šest cjelina: 1. međunarodne konvencije — Konvencija za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba i Pravilnik o izvršenju (ratificirana 1955. od strane Jugoslavije); Konvencija o zaštiti svetske kulturne i prirodne baštine (ratificirana od strane SFRJ 1974.); Konvencija o mjerama za zabranu i sprečavanje nezovoljenog uvoza, izvoza i prenosa svojine kulturnih dobara (ratif. 1973.) 2. jednostrana deklaracija FNRJ (1955), 3. preporuke UNESCO-a (ukupno deset), 4. Statut ICCROM-a (Međunarodni studijski centar za konzervaciju